



Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

18. juli 2013*

»Retligt samarbejde i civile sager — forordning (EF) nr. 44/2001 — kompetent ret —
specielle kompetenceregler »i sager om kontraktforhold« og i sager om erstatning uden for kontrakt«

I sag C-147/12,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Hovrätten
för Nedre Norrland (Sverige) ved afgørelse af 23. marts 2012, indgået til Domstolen den 26. marts
2012, i sagen:

ÖFAB, Östergötlands Fastigheter AB

mod

Frank Koot

Evergreen Investments BV

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, T. von Danwitz (refererende dommer), og dommerne A. Rosas, E.
Juhász, D. Šváby og C. Vajda,

generaladvokat: M. Wathelet

justitssekretær: fuldmægtig C. Strömholm,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 17. april 2013,

efter at der er afgivet indlæg af:

- ÖFAB Östergötlands Fastigheter AB ved M. André
- Frank Koot og Evergreen Investments BV ved advokaterne K. Crafoord, B. Rundblom Andersson og
J. Conradsson
- den svenske regering ved A. Falk og K. Ahlstrand-Oxhamre, som befuldmægtigede
- den græske regering ved S. Chala, som befuldmægtiget

* Processprog: svensk.

— Det Forenede Kongeriges regering ved J. Beeko, som befuldmægtiget

— Europa-Kommissionen ved A.-M. Rouchaud-Joët og C. Tufvesson, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af Rådets forordning (EF) nr. 22/2000 af 12. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT 2001 L 12, s. 1).
- 2 Denne anmodning er indgivet inden for rammerne af en sag mellem ÖFAB, Östergötlands Fastigheter AB (herefter »ÖFAB«), med hjemsted i Sverige, og Frank Koot og Evergreen Investments BV (herefter »Evergreen«), med hjemsted i Nederlandene, vedrørende disse sidstnævntes afvisning af at hæfte for gælden for Copperhill Mountain Lodge AB's (herefter »Copperhill«), et aktieselskab med hjemsted i Sverige.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 indeholder bestemmelser om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område.
- 4 Følgende fremgår af 8., 11., og 12. betragtning til denne forordning:

»(8) Sager, der er omfattet af denne forordning, skal have en tilknytning til de medlemsstaters område, der er bundet af denne forordning. De fælles regler for retternes kompetence bør derfor principielt anvendes, når sagsøgte har bopæl på en af disse medlemsstaters område.

[...]

(11) Kompetencereglerne bør frembyde en høj grad af forudsigelighed og være baseret på sagsøgtets bopæl som det principielle kriterium, og dette kompetencekriterium bør altid kunne gøres gældende, undtagen i enkelte velafgrænsede tilfælde, hvor det på grund af sagens genstand eller af hensyn til parternes aftalefrihed er berettiget at lægge et andet tilknytningsmoment til grund. For at gøre de fælles regler mere gennemsigtige og undgå kompetencekonflikter bør juridiske personers bopæl defineres selvstændigt.

(12) Som kompetencekriterium bør sagsøgtets bopæl suppleres med alternative kriterier baseret på en sags nære tilknytning til en bestemt ret eller på hensynet til god retspleje.«
- 5 I henhold til artikel 1, stk. 2, litra b), i nævnte forordning finder forordningen ikke anvendelse på »konkurs, akkord og andre lignende ordninger«.

6 Artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 har følgende ordlyd:

»Med forbehold af bestemmelserne i denne forordning skal personer, der har bopæl på en medlemsstats område, uanset deres nationalitet, sagsøges ved retterne i denne medlemsstat.«

7 Denne forordnings artikel 5, nr. 1) og 3), bestemmer, at en person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan sagsøges i en anden medlemsstat:

»1)

a) i sager om kontraktforhold, ved retten på det sted, hvor den pågældende forpligtelse er opfyldt eller skal opfyldes

b) ved anvendelsen af denne bestemmelse, og medmindre andet er aftalt, er opfyldelsesstedet for den forpligtelse, der ligger til grund for sagen:

— ved salg af varer, det sted i en medlemsstat, hvor varerne i henhold til aftalen er blevet leveret eller skulle have været leveret

— ved levering af tjenesteydelser, det sted i en medlemsstat, hvor tjenesteydelserne i henhold til aftalen er blevet leveret eller skulle have været leveret

c) er litra b) ikke relevant, finder litra a) anvendelse.

[...]

3) sager om erstatning uden for kontrakt, ved retten på det sted, hvor skadetilføjelser er foregået eller vil kunne foregå.«

Svensk ret

8 § 18 i kapitel 25 i den svenske aktieselskabslov (Aktiebolagslag, SFS 2005, nr. 551) bestemmer, at bestyrelsens medlemmer kan hæfte for selskabets gæld, hvis de ikke træffer visse foranstaltninger for at kontrollere selskabets økonomiske situation, når dette ikke længere råder over tilstrækkelige økonomiske midler. Nævnte artikel har følgende ordlyd:

»Har bestyrelsen undladt:

1. i henhold til § 13 at udarbejde og lade selskabets revisor gennemgå en kontrolbalance i overensstemmelse med § 14,

2. i henhold til § 15 at indkalde til en første kontrolgeneralforsamling, eller

3. i henhold til § 17 at anmode tingsrätten om, at selskabet sættes under likvidation,

hæfter bestyrelsens medlemmer solidarisk for de forpligtelser, som pålægges selskabet i løbet af den tid, hvor misligholdelsen består.

Den, som med kendskab til bestyrelsens misligholdelse handler på selskabets vegne, hæfter solidarisk med bestyrelsens medlemmer for de forpligtelser, som derved pålægges selskabet.

Ansvaret efter stk. 1 og stk. 2 finder ikke anvendelse på den, som kan bevise, at han eller hun ikke har gjort sig skyldig i forsømmelse.

[...]«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 9 Frank Koot, der har bopæl i Nederlandene, var bestyrelsesmedlem i det svenske aktieselskab Copperhill i perioden fra den 9. september 2007 til den 5. september 2009, hvor han blev bestyrelsesmedlemssuppleant i selskabet, hvilket han var frem til den 22. januar 2010.
- 10 Evergreen ejede 40% af aktierne i Copperhill og overtog den 11. september 2007 yderligere 50% af aktierne i nævnte selskab.
- 11 I perioden fra den 10. oktober 2007 til den 2. december 2009 havde Copperhill hjemsted i Åre kommune (Sverige), som hører under Östersunds tingsrätts retskreds, hvor selskabet i dette tidsrum drev virksomhed og opførte et hotel.
- 12 Med henblik på opførelsen af dette hotel bestilte Copperhill udgravning og bl.a. opsætning af fliser i badeværelserne hos to lokale selskaber, Toréns Entreprenad i Östersund AB (herefter »Toréns«) og Kakelmässan Norr Handelsbolag (herefter »Kakelmässan«).
- 13 Den 23. marts 2009 traf Östersunds tingsrätt afgørelse om virksomhedskonstruktion (»företagsrekonstruktion«) af Copperhill, fordi virksomheden havde suspenderet sine betalinger på grund af økonomiske vanskeligheder. Inden for rammerne af denne konstruktion modtog Toréns og Kakelmässan kun betaling for en del af deres respektive fordringer på Copperhill. Den udestående del af nævnte fordringer blev opkøbt af Invest i Årefjällen i Stockholm AB (herefter »Invest«).
- 14 Den 10. august 2010 anlagde Invest to søgsmål mod henholdsvis Frank Koot og Evergreen ved Östersunds tingsrätt. Til støtte for sit søgsmål mod Frank Koot har Invest gjort gældende, at sidstnævnte er erstatningsansvarlig i medfør af § 18 i kapitel 25 i aktieselskabsloven. Søgsmålet mod Evergreen er baseret på dels princippet om hæftelsesgennembrud, dels den omstændighed, at Evergreen havde »lovet« at ville betale Toréns og Kakelmässan eller at ville indskyde den nødvendige kapital i Copperhill med henblik herpå.
- 15 Hvad angår Östersunds tingsrätts kompetence til at pådømme de omhandlede sager har Invest gjort gældende, at den skadevoldende handling var foregået i Åre, og at skadetilføjjelsen ligeledes var foregået dér. Frank Koot og Evergreen har anført, at eftersom de begge har bopæl i Nederlandene, havde retten ikke kompetence til at pådømme disse sager.
- 16 Den 26. april 2011 traf Östersunds tingsrätt afgørelse om at afvise Invests søgsmål under henvisning til rettens manglende kompetence til at pådømme de omhandlede sager. Ifølge denne ret er der hverken tale om sager om kontraktforhold eller sager om erstatning uden for kontrakt som omhandlet i artikel 5, nr. 1) og 3), i forordning nr. 44/2001. I overensstemmelse med hovedreglen i nævnte forordnings artikel 2, stk. 1, bør de nævnte sager således indbringes for retterne i den medlemsstat, hvor Frank Koot og Evergreen har bopæl.
- 17 Invest har iværksat appel til prøvelse af disse afgørelser for Hovrätten för Nedre Norrland og anmodet om, at denne indhenter en præjudiciel afgørelse fra EU-Domstolen. Invest har efterfølgende overdraget fordringerne til ÖFAB.
- 18 Hovrätten för Nedre Norrland er af den opfattelse, at det med henblik på afgørelsen af spørgsmålet om de svenske retters kompetence til at pådømme tvisten i hovedsagen er nødvendigt at fortolke artikel 5, nr. 1) og 3), i forordning nr. 44/2001.

- 19 I denne henseende har den forelæggende ret rejst spørgsmålet, om nævnte bestemmelser udgør en udtømmende undtagelse til artikel 2 i forordning nr. 44/2001 for så vidt angår sager om erstatning, således at denne forordnings artikel 5, nr. 3), finder anvendelse, såfremt artikel 5, nr. 1), ikke gør det. Denne ret er desuden af den opfattelse, at Domstolen endnu ikke har påkendt spørgsmålet om, hvorvidt søgsmål med påstand om, at et bestyrelsesmedlem i et aktieselskab i henhold til § 18 i kapitel 25 i den svenske aktieselskabslov og aktionæren i et sådant selskab hæfter for nævnte selskabs gæld i kraft af reglerne om hæftelsesgennembrud, er omfattet af nævnte forordnings artikel 5, nr. 3).
- 20 Hvad angår hæftelsesgennembrud har den forelæggende ret anført, at aktionæren ifølge praksis fra Högsta domstolen (den svenske øverste domstol) i visse tilfælde kan hæfte for det omhandlede selskabs gæld. Faktorer, som kan have betydning, er illoyale eller uberettigede handlinger fra aktionærens side, manglende egenkapital og den omstændighed, at selskabet ikke har haft et forretningsmæssigt formål.
- 21 Hovrätten för Nedre Norrland har under disse omstændigheder besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Skal artikel 5, nr. 1), og artikel 5, nr. 3), i [...] forordning [...] nr. 44/2001 [...] fortolkes således, at de udgør en fuldstændig undtagelse til hovedreglen i artikel 2 i sager om erstatning?
 - 2) Skal begrebet »erstatning uden for kontrakt« i artikel 5, nr. 3), i forordning [nr. 44/2001] fortolkes således, at bestemmelsen omfatter en fordringshavers sag, anlagt mod et medlem af bestyrelsen for et selskab, hvis sagen er anlagt med påstand om, at bestyrelsesmedlemmet er ansvarligt for selskabets gæld, når bestyrelsesmedlemmet ikke har vedtaget formelle foranstaltninger for at kontrollere selskabets økonomiske situation og i stedet drevet virksomheden videre og pådraget selskabet yderligere gæld?
 - 3) Skal begrebet »erstatning uden for kontrakt« i artikel 5, nr. 3), i forordning [nr. 44/2001] fortolkes således, at bestemmelsen omfatter en fordringshavers sag, anlagt mod en ejer af et selskab, hvis sagen er anlagt med påstand om, at ejeren er ansvarlig for selskabets gæld, når aktieindehaveren driver virksomheden videre på trods af, at virksomheden er baseret på et for ringe kapitalgrundlag, og selskabet har pligt til at likvidere?
 - 4) Skal begrebet »erstatning uden for kontrakt« i forordningens artikel 5, nr. 3), fortolkes således, at det omfatter en fordringshavers sag, anlagt mod en ejer af et selskab, som har forpligtet sig til at betale selskabets gæld?
 - 5) Hvis spørgsmål [2] besvares bekræftende, anses en eventuel skade så for at være indtruffet i Nederlandene eller i Sverige, hvis bestyrelsesmedlemmet har bopæl i Nederlandene, og manglerne i bestyrelsesforpligtelserne vedrører et svensk selskab?
 - 6) Hvis spørgsmål [3] eller [4] besvares bekræftende, anses en eventuel skade så for at være indtruffet i Nederlandene eller i Sverige, hvis ejeren har bopæl i Nederlandene, og selskabet er svensk?
 - 7) Hvis artikel 5, nr. 1), eller artikel 5, nr. 3), i forordning [nr. 44/2001] finder anvendelse i en af de beskrevne situationer, har det da nogen betydning for anvendelsen af artiklerne, om den oprindelige fordringshaver har overdraget et krav til en anden person?»

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første til det tredje spørgsmål

- 22 Med det første til det tredje spørgsmål, der skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om begrebet »erstatning uden for kontrakt«, der fremgår af artikel 5, nr. 3), i forordning nr. 44/2001, skal fortolkes således, at det omfatter søgsmål anlagt af en fordringshaver i et aktieselskab mod dels et medlem af bestyrelsen for et selskab, dels en aktionær i dette selskab, med påstand om, at de er ansvarlige for selskabets gæld, eftersom de har tilladt selskabet fortsat at drive virksomhed på trods af, at det var underkapitaliseret, og at selskabet skulle have været sat under likvidation.
- 23 Indledningsvis skal der tages stilling til Frank Koots argument om, at de søgsmål, der er anlagt mod ham, ikke er omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 44/2001 i henhold til forordningens artikel 1, stk. 2, litra b), eftersom disse søgsmål er baseret på de svenske lovbestemmelser, der foreskriver, at aktieselskaber uden tilstrækkelig egenkapital skal sættes under likvidation.
- 24 I denne henseende bemærkes, at artikel 1, stk. 2, litra b) i forordning nr. 44/2001 i henhold til fast retspraksis kun udelukker handlinger, som følger direkte af insolvensbehandlingen, og som træffes i nær forbindelse hermed, fra denne forordnings anvendelsesområde (jf. i denne retning dom af 2.7.2009, sag C-111/08, SCT Industri, Sml. I, s. 5655, præmis 21 og den deri nævnte retspraksis, og af 19.4.2012, sag C-213/10, F-TEX, præmis 29).
- 25 Som det fremgår af de for Domstolen fremlagte sagsakter og af den svenske regerings forklaringer under retsmødet, indgår de i hovedsagen omhandlede sager imidlertid ikke under en insolvensbehandling, men er blevet anlagt efter, at Copperhill var blevet underlagt virksomhedsrekonstruktion. Det skal under alle omstændigheder bemærkes, således som Europa-Kommissionen har anført, at de i hovedsagen omhandlede sager ikke er udtryk for kurators udøvelse af beføjelser af hensyn til konkurskreditorerne, men at det drejer sig om rettigheder, som ÖFAB frit kan udøve i sin egen interesse.
- 26 Det skal således fastslås, at de i hovedsagen omhandlede søgsmål er omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 44/2001.
- 27 Med henblik på besvarelsen af det første til det tredje spørgsmål bemærkes for det første, at begreberne »i sager om kontraktforhold« og »sager om erstatning uden for kontrakt« som omhandlet i artikel 5, nr. 1), litra a), og nr. 3), i forordning nr. 44/2001 ifølge fast retspraksis skal fortolkes selvstændigt, primært ud fra forordningens mål og opbygning (jf. i denne retning dom af 25.10.2011, forenede sager C-509/09 og C-161/10, eDate Advertising og Martinez, Sml. I, s. 10269, præmis 38 og den deri nævnte retspraksis).
- 28 For så vidt som forordning nr. 44/2001 i forholdet mellem medlemsstaterne har erstattet konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1977 L 304, s. 77), som ændret ved efterfølgende konventioner om nye medlemsstaters tiltrædelse af denne konvention (herefter »Bruxelleskonventionen«), gælder for det andet den af Domstolen anlagte fortolkning af denne konvention desuden også for forordningens bestemmelser, når disse fællesskabsinstrumenter kan sidestilles med hinanden (jf. bl.a. dommen i sagen eDate Advertising og Martinez, præmis 39 og den deri nævnte retspraksis).
- 29 Artikel 2 og artikel 5, nr. 1), litra a), og nr. 3), i forordning nr. 44/2001, der er relevante i hovedsagen, afspejler for så vidt angår afgrænsningen af de retlige kompetencer, som er underlagt disse bestemmelser, samme opbygning som artikel 2 og artikel 5, nr. 1) og 3), i Bruxelles-konventionen og

har desuden næsten samme ordlyd. Henset til denne sidestilling er det i henhold til 19. betragtning til nævnte forordning nødvendigt at sikre kontinuitet ved fortolkningen af disse to instrumenter (jf. bl.a. dom af 16.7.2009, sag C-189/08, Zuid-Chemie, Sml. I, s. 6917, præmis 19).

- 30 De fælles regler for kompetencetildelingen, som er opstillet i kapitel II i forordning nr. 44/2001, tager nemlig udgangspunkt i hovedreglen i forordningens artikel 2, stk. 1, hvorefter personer, der har bopæl på en medlemsstats område, uanset deres nationalitet, skal sagsøges ved retterne i denne stat. Det er således kun som en undtagelse til hovedreglen, hvorefter retterne på det sted, hvor sagsøgte har bopæl, har kompetencen, at forordningens kapitel II, afdeling 2, indeholder et vist antal specielle kompetenceregler, herunder dem, der er opregnet i forordningens artikel 5, nr. 3) (jf. i denne retning Zuid-Chemie-dommen, præmis 20 og 21, og dom af 12.5.2011, sag C-144/10, BVG, Sml. I, s. 3961, præmis 30 og den deri nævnte retspraksis).
- 31 Domstolen har desuden fastslået, at disse specielle kompetenceregler skal fortolkes strengt og ikke kan føre til en fortolkning, der rækker ud over de tilfælde, nævnte forordning udtrykkeligt har for øje (jf. i denne retning Zuid-Chemie-dommen, præmis 22 og den deri nævnte retspraksis).
- 32 Det følger imidlertid af fast retspraksis, at begrebet »sager om erstatning uden for kontrakt« som omhandlet i artikel 5, nr. 3), i forordning nr. 44/2001 omfatter ethvert krav, som går ud på, at en sagsøgt pålægges et erstatningsansvar, og som ikke er knyttet til et »kontraktforhold« som omhandlet i forordningens artikel 5, nr. 1, litra a) (jf. vedrørende fortolkningen af Bruxelleskonventionen dom af 27.9.1988, sag 189/87, Kalfelis, Sml. s. 5565, præmis 18, af 26.3.1992, sag C-261/90, Reichert og Kockler, Sml. I, s. 2149, præmis 16, af 27.10.1998, sag C-51/97, Réunion européenne m.fl., Sml. I, s. 6511, præmis 22, og af 17.9.2002, sag C-334/00, Tacconi, Sml. I, s. 7357, præmis 21).
- 33 I denne henseende bemærkes dels, at begrebet »sager om kontraktforhold« som omhandlet i artikel 5, nr. 1), litra a), i forordning nr. 44/2001 ikke kan fortolkes således, at det omfatter en situation, hvor der ikke foreligger en forpligtelse, som en part frivilligt har påtaget sig over for en anden. Anvendelsen af den specielle kompetenceregel i artikel 5, nr. 1), litra a), forudsætter således, at det fastslås, at en person frivilligt har påtaget sig en retlig forpligtelse over for en anden person, og at denne forpligtelse ligger til grund for sagsøgerens sagsanlæg (jf. vedrørende fortolkningen af Bruxelleskonventionen dom af 20.1.2005, sag C-27/02, Engler, Sml. I, s. 481, præmis 50 og 51, og af 14.3.2013, sag C-419/11, Česká spořitelna, præmis 46 og 47 og den deri nævnte retspraksis).
- 34 Dels følger det af fast retspraksis, at et erstatningsansvar uden for kontraktforhold kun kan komme på tale, hvis der kan påvises en årsagsforbindelse mellem skaden og den handling, hvori skaden har sin årsag (jf. vedrørende fortolkningen af Bruxelleskonventionen dom af 30.11.1976, sag 21/76, Bier, »Mines de potasse d'Alsace«-dommen, Sml. s. 1735, præmis 16, og Zuid-Chemie-dommen, præmis 28 og den deri nævnte retspraksis).
- 35 Hvad angår sagerne i hovedsagen fremgår det af de for Domstolen fremlagte sagsakter, at der i sagerne er nedlagt påstand om, at Frank Koot som direktør for Copperhill pålægges erstatningsansvar på grundlag af § 18 i kapitel 25 i aktieselskabsloven, og at Evergreen som aktionær i dette selskab pålægges erstatningsansvar på grundlag af princippet om hæftelsesgennembrud, således som dette princip er blevet udviklet i Högsta domstolens praksis.
- 36 Det fremgår således ligeledes af forelæggelsesafgørelsen, er nævnte sager ikke støttes på en forpligtelse, som den ene af disse parter frivilligt har påtaget sig over for den anden, men på indsigelsen om, at direktøren for Copperhill og hovedaktionæren heri ved ikke at have truffet visse formelle foranstaltninger for at kontrollere selskabets økonomiske situation, har forsømt deres lovbestemte forpligtelser, idet de har tilladt, at virksomheden blev drevet videre på trods af, at den var underkapitaliseret, og der gjaldt en pligt til at sætte selskabet under likvidation. I medfør af den gældende lovgivning kan denne direktør og denne aktionær i givet fald gøres ansvarlige for Copperhills gæld.

- 37 Selv om de i hovedsagen omhandlede sager således tilsigter at gøre nævnte direktør og nævnte aktionær ansvarlige for Copperhills gæld, gør de det først og fremmest muligt at opnå betaling for fordringer, som ikke har kunnet realiseres fuldstændigt i nævnte selskab, idet direktøren og aktionæren i dette selskab har forsømt deres lovbestemte forpligtelser. I det foreliggende tilfælde sigter disse sager således på erstatning for det tab, som skyldes den omstændighed, at Toréns og Kakelmässen har udført arbejder for Copperhill uden efterfølgende hos dette selskab at kunne opnå fuldstændig betaling af det beløb som denne sidstnævnte skylder for disse arbejder.
- 38 Det følger heraf, uden herved at foregribe kvalifikationen af andre sager, der kan anlægges mod en direktør eller en aktionær i et selskab, at de i hovedsagen omhandlede sager er omfattet af artikel 5, nr. 3), i forordning nr. 44/2001.
- 39 I denne henseende har den svenske og den græske regering gjort gældende, at kvalifikationen af de i hovedsagen omhandlede sager i forhold til artikel 5, nr. 1) og 3), i forordning nr. 44/2001 – eftersom disse sager har til formål at fastslå ansvaret for en direktør eller en aktionær i et aktieselskab for gælden i dette selskab – bør følge kvalifikationen af denne gæld for selskabet med hensyn til fastlæggelsen af, om der er tale om sager om kontraktforhold eller sager om ansvar uden for kontrakt.
- 40 Denne fortolkning kan ikke tiltrædes.
- 41 En sådan fortolkning ville således føre til en forøgelse af antallet af retsinstanser, der har kompetence til at påkende sager vedrørende samme kulpøse adfærd fra det omhandlede selskabs direktørs eller aktionærs side, afhængigt af karakteren af dette selskabs forskellige gældsposter, der kan gøres til genstand for sådanne sager. I en sådan situation er det formål om nærhed, der ligger til grund for de specielle kompetenceregler i artikel 5, nr. 1) og 3), i forordning nr. 44/2001, og som er begrundet med, at der foreligger en særlig snæver sammenhæng mellem kontrakten eller det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået, og den ret, som skal dømme i sagen (jf. i denne retning bl.a. dom af 25.2.2010, sag C-381/08, Car Trim, Sml. I, s. 1255, præmis 48 og den deri nævnte retspraksis, og af 16.5.2013, sag C-228/11, Melzer, præmis 26 og den deri nævnte retspraksis), til hinder for, at fastlæggelsen af den kompetente ret skulle kunne afhænge af karakteren af det omhandlede selskabs gæld. Det bemærkes desuden, at for så vidt angår en sagsøgt, som hæfter for tredjemands gæld, giver en sådan fortolkning af kompetencereglerne i denne forordnings artikel 5, ikke den grad af forudsigelighed, som er påkrævet i henhold til 11. betragtning til nævnte forordning.
- 42 Henset til ovenstående bemærkninger skal det første til det tredje spørgsmål besvares med, at begrebet »erstatning uden for kontrakt« i artikel 5, nr. 3), i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, det omfatter søgsmål som de i hovedsagen omhandlede, der er anlagt af en fordringshaver mod dels et medlem af bestyrelsen for et aktieselskab, dels en aktionær i dette selskab med påstand om, at de er ansvarlige for selskabets gæld, eftersom de har tilladt selskabet fortsat at drive virksomhed på trods af, at det var underkapitaliseret, og at selskabet skulle have været sat under likvidation.

Det fjerde spørgsmål

- 43 Med sit fjerde spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om begrebet »erstatning uden for kontrakt« i artikel 5, nr. 3), i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at det omfatter et søgsmål, anlagt af en fordringshaver, mod aktionæren i et selskab, som har forpligtet sig til at betale selskabets gæld.
- 44 Det bemærkes i denne henseende, at det tilkommer de nationale retter at forsyne Domstolen med de faktiske eller retlige elementer, som er nødvendige for en hensigtsmæssig besvarelse af de forelagte spørgsmål (dom af 14.9.1999, sag C-249/97, Gruber, Sml. I, s. 5295, præmis 19, og af 8.9.2011, sag C-177/10, Rosado Santana, Sml. I, s. 7907, præmis 33).

- 45 Det følger af fast retspraksis, at det for at opnå en fortolkning af EU-retten, som den nationale ret kan bruge, er påkrævet, at denne giver en beskrivelse af de faktiske omstændigheder og de regler, som de forelagte spørgsmål hænger sammen med, eller i alt fald forklarer de faktiske forhold, der er baggrunden for dens spørgsmål (jf. bl.a. dom af 17.2.2005, sag C-134/03, Viacom Outdoor, Sml. I, s. 1167, præmis 22, af 12.4.2011, sag C-145/03, Keller, Sml. I, s. 2529, præmis 29, og af 1.12.2011, sag C-145/10, Painer, Sml. I, s. 12533, præmis 46).
- 46 I den foreliggende sag må det imidlertid fastslås, at den forelæggende ret vedrørende det fjerde spørgsmål alene har oplyst, at Evergreen havde »lovet« at ville betale Toréns og Kakelmässan eller at ville indskyde den nødvendige kapital i Copperhill med henblik herpå, uden dog nærmere at anføre de faktuelle omstændigheder omkring denne »løfte« eller det retlige grundlag eller genstanden for søgsmålet mod ophavsmanden til nævnte »løfte«. Under disse omstændigheder gør den præjudicielle anmodning det ikke muligt for Domstolen at give en brugbar fortolkning af artikel 5, nr. 3), i forordning nr. 44/2001.
- 47 Følgelig skal det fastslås, at det fjerde spørgsmål ikke kan antages til realitetsbehandling.

Det femte og det sjette spørgsmål

- 48 Med det femte og det sjette spørgsmål, der skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om begrebet »det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået eller vil kunne foregå« i artikel 5, nr. 3), i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at for så vidt angår søgsmål anlagt med påstand om, at et bestyrelsesmedlem samt en aktionær i et aktieselskab er ansvarlige for selskabets gæld, er dette sted den medlemsstat, hvor nævnte selskab har hjemsted.
- 49 Med henblik på besvarelsen af disse spørgsmål bemærkes for det første, at det følger af fast retspraksis, at den specielle kompetenceregulering, der – som en undtagelse til hovedreglen om, at retterne på det sted, hvor sagsøgte har bopæl, har kompetencen – er fastsat i artikel 5, nr. 3), i forordning nr. 44/2001, støttes på, at der foreligger en særlig snæver sammenhæng mellem tvisten og retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået, og at denne sammenhæng begrundes, at det er denne ret, der tillægges kompetencen af retsplejehensyn og af hensyn til tilrettelæggelsen af retssagen (jf. i denne retning dommen i sagen eDate Advertising og Martinez, præmis 40, og dom af 25.10.2012, sag C-133/11, Folien Fischer og Fofitec, præmis 37 og den deri nævnte retspraksis).
- 50 I sager om erstatning uden for kontrakt er retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået eller vil kunne foregå, således normalt bedst egnet til at træffe afgørelse, bl.a. på grund af nærheden i forhold til tvisten og på grund af, at bevisoptagelsen herved lettes (jf. bl.a. dommen i sagen Folien Fischer og Fofitec, præmis 38 og den deri nævnte retspraksis).
- 51 Det bemærkes for det andet, at udtrykket »det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået eller vil kunne foregå« i artikel 5, nr. 3), i forordning nr. 44/2001 både omfatter stedet for skadens indtræden og stedet for den skadevoldende begivenhed, således at sagsøgte efter sagsøgerens valg kan sagsøges ved retten på det ene eller det andet af disse to steder (jf. dommen i sagen Folien Fischer og Fofitec, præmis 39 og den deri nævnte retspraksis). Begge disse steder kan udgøre et tilknytningsmoment ved udpegning af den kompetente ret, da de hver især efter omstændighederne kan være af særlig praktisk betydning med henblik på beviset og på tilrettelæggelsen af retssagen (jf. dommen i sagen eDate Advertising og Martinez, præmis 41 og den deri nævnte retspraksis).
- 52 Hvad således angår de i hovedsagen omhandlede sager, der er anlagt af fordringshaverne i et aktieselskab mod direktøren og hovedaktionæren i dette selskab med påstand om, at de har forsømt deres lovbestemte forpligtelser i forhold til nævnte selskab, bør stedet for den skadevoldende begivenhed for såvel sagsøgere som sagsøgte frembyde en høj grad af forudsigelighed. Under disse

omstændigheder bør der ligeledes af hensyn til en ordnet retspleje og en hensigtsmæssig tilrettelæggelse af retssagen findes en særlig snæver sammenhæng mellem de af sagsøgerne anlagte sager og nævnte sted.

- 53 I denne henseende bemærkes, at i en situation som den i hovedsagen omhandlede, hvor der er tale om søgsmål, der hviler på påstanden om, at direktøren og hovedaktionæren i Copperhill ikke har opfyldt deres lovbestemte forpligtelser med hensyn til kontrollen med dette selskabs økonomiske situation og ved den fortsatte drift heraf, selv om selskabet var underkapitaliseret, og der gjaldt en pligt til at bringe det under likvidation, er det ikke det nævnte selskabs økonomiske situation eller virksomhed som sådan, der er genstand for sagerne, men den konklusion, der skal drages i forhold til en eventuel undladelse af at foretage kontrol, der påhviler direktøren og aktionæren.
- 54 Det fremgår af de for Domstolen forelagte retsakter, at i den periode, hvor de omtvistede begivenheder fandt sted, havde Copperhill hjemsted i Åre kommune, som hører under Östersunds tingsrätts retskreds, hvor selskabet i dette tidsrum drev virksomhed og opførte et hotel. På den baggrund fremgår det, at såvel den virksomhed, der er udøvet, som den økonomiske situation i forbindelse med denne virksomhed knytter sig til dette sted. Under alle omstændigheder bør de oplysninger om dette selskabs økonomiske situation og virksomhed, der er nødvendige for udøvelsen af de driftsforpligtelser, som påhviler direktøren og aktionæren, være tilgængelige på nævnte sted. Det samme gælder for oplysningerne om den hævdede tilsidesættelse af de nævnte forpligtelser. Det påhviler den forelæggende ret at efterprøve rigtigheden af disse oplysninger.
- 55 Det femte og det sjette spørgsmål må herefter besvares med, at begrebet »det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået eller vil kunne foregå« i artikel 5, nr. 3), i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at der for så vidt angår søgsmål om ansvaret for et bestyrelsesmedlem eller en aktionær i et aktieselskab for dette selskabs gæld er tale om det sted, hvortil såvel den virksomhed, der er udøvet, som den økonomiske situation i forbindelse med denne virksomhed knytter sig.

Det syvende spørgsmål

- 56 Med det syvende spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om den omstændighed, at den oprindelige fordringshaver har overdraget kravet til en anden person under omstændigheder som de i hovedsagen foreliggende, har nogen betydning for fastlæggelsen af den kompetente ret i medfør af artikel 5, nr. 3), i forordning nr. 44/2001.
- 57 I denne henseende bemærkes for det første, således som understreget i nærværende doms præmis 41, at de særlige kompetenceregler, som fremgår af artikel 5, nr. 1) og 3), i forordning nr. 44/2001, tjener et formål om nærhed og er begrundet med, at der er en særlig snæver sammenhæng mellem kontrakten eller det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået, og den ret, som skal pådømme sagen. En tvist vedrørende krav om »erstatning uden for kontrakt« har således principielt fortsat en snæver sammenhæng med det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået, selv om de pågældende fordringer er blevet overdraget.
- 58 For det andet bemærkes, at hvis det blev accepteret, at overdragelse af fordringer foretaget af den oprindelige fordringshaver kunne have indvirkning på fastlæggelsen af den kompetente ret i henhold til artikel 5, nr. 3), i forordning nr. 44/2001, ville det ligeledes være i strid med et af formålene med denne forordning, som anført i 11. betragtning hertil, hvorefter kompetencereglerne bør frembyde en høj grad af forudsigelighed.
- 59 Henset til ovenstående bemærkninger skal det syvende spørgsmål besvares med, at den omstændighed, at den oprindelige fordringshaver har overdraget den omhandlede fordring til en anden person under omstændigheder som de i hovedsagen foreliggende, ikke har betydning for fastlæggelsen af den kompetente ret i medfør af artikel 5, nr. 3), i forordning nr. 44/2001.

Sagens omkostninger

- ⁶⁰ Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parter udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Femte Afdeling) for ret:

- 1) Begrebet »erstatning uden for kontrakt« i artikel 5, nr. 3), i Rådets forordning (EF) nr. 22/2000 af 12. december 2001 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område skal fortolkes således, at det omfatter søgsmål som de i hovedsagen omhandlede, der er anlagt af en fordringshaver mod dels et medlem af bestyrelsen for et aktieselskab, dels en aktionær i dette selskab med påstand om, at de er ansvarlige for selskabets gæld, eftersom de har tilladt selskabet fortsat at drive virksomhed på trods af, at det var underkapitaliseret, og at selskabet skulle have været sat under likvidation.
- 2) Begrebet »det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået eller vil kunne foregå« i artikel 5, nr. 3), i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at der for så vidt angår søgsmål om ansvaret for et bestyrelsesmedlem eller en aktionær i et aktieselskab for dette selskabs gæld er tale om det sted, hvortil såvel den virksomhed, der er udøvet, som den økonomiske situation i forbindelse med denne virksomhed knytter sig.
- 3) Den omstændighed, at den oprindelige fordringshaver har overdraget den omhandlede fordring til en anden person under omstændigheder som de i hovedsagen foreliggende, har ikke betydning for fastlæggelsen af den kompetente ret i medfør af artikel 5, nr. 3), i forordning nr. 44/2001.

Underskrifter